

DORU JOKEYİN İMPARATOR OĞLU

■ Türkiye'nin en önemli jokeylerinden 'İmparator' lakaplı Süleyman Akdı ile geçmişe yolculuk yaptık. Akdı'nın ailesi Osmanlı döneminde Afrika'dan köle olarak Anadolu'ya geliyor. Atlara meraklı babası Davut Akdı döneminin önemli binicilerinden biri oluyor. Koyu ten renginden ötürü 'Doru Jokey' lakabını taşıyor.
» 11'de

**HEY GİDİ
YILLAR**

Zeynep BİLGEHAN

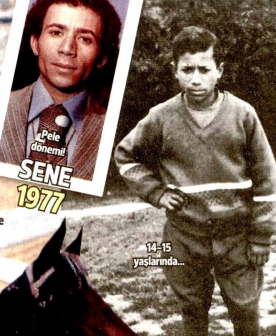
Süleyman Akdı kariyeri boyunca 13 bine yakın yarışa katıldı ve bunların yaklaşık 4 bin 500'ünü kazandı.

Fotoğraf: Selcuk SAMILOĞLU

**'PELE' İLE BAŞLADI
'İMPARATOR' LA BİTİRDİ...**

■ SÜLEYMAN Akdı, 'İmparator' lakabını nasıl aldığı şöyle anlatıyor: "Basta, esmer tenli sebebiyle bana dönemin efsane futbolcusundan esinle 'Pele' diyorlardı. Sonra Portekizli yıldız 'Eusebio' oldum. Ardından da 1974'te Alman Milli Takımı Dünya Kupası'nı kazanınca kapitan Franz Beckenbauer'ın 'İmparator' lakabını aldım ve öyle kaldı. Benden sonra imparator olarak Fatih Terim ve İbrahim Tatlıses geldi. Simdilerde ise dördüncü imparator var, onu da ben açıklayayım: Seren Yalçın."

14-15 yaşlarında...

SAMPIYON JOKEY NASIL OLMALI? BOY 1.50'Yİ GİLE 50'Yİ GECEMELİ

■ JOKEYLERDE aranılan özellik nedir? Hocaları Süleyman Akdı'yı görüp 'sampion jockey olacağını nasıl anlattım?' Akdı, "Öncelikle boyunuz 1.50'yi, kilonuz 50'yi geçmeyecek" diye yanıtlıyor: "Tırbiti çocuk yaşta kilonuzun olup olmayacağı anlamlı ama benim ailem de ufak tefek olduğundan fiziksel özelliklerim sorun olmayacağı belliydi. Nasıl başladığımı anlatması zor; Allah'ın verdiği yetenek..."

'DORU JOKEYİN 'İMPARATOR' OĞLU

ATLARIN DİLİNİ KULAKLARINDAN ANLARDIM...

Arada ufak kazalar da olmuştuk. Akdı, bu kazaların sonunda atların dilini konuşmaya başladığını anlatıyor: "Atlar kulaklarıyla konuşur. Kulaklarını diktiğinde bir şeyden korkmuş demektir, oynatırsa öncecek, dönerse seni dışlardır. Bunlara dikkat etmek gerekir. Bazi ata binersiniz kazık gibi durur. Seyisi de cekece kaldırı kendini yere vurur. O zaman hemen inmeniz lazım. Yürükken binmezsiniz. Bu bir deneyim. Bir zaman sonra onların psikolojisini anlamaya başladım."

SENE 1986 Başbakanlık Kupası Yarışı'nda

HEY GİDİ YILLAR

Zeynep BİLGEHAN

1960'ların sonunda yıldız parlamaya başlayan, 1970'den itibaren star olan Türkiye'nin en meşhur jokeylerinden, 'İmparator' lakaplı Süleyman Akdı ile geçmişi yolculuk yaptık. 13 bine yakın yarışa katılan, bunların yaklaşık 4 bin 500'ünü kazanan Süleyman Akdı'nın çocukluğunun, atçılığın mabedi olan Veliefendi Hipodromu'nda geçmesi tesadüf değil... Akdı, Afrika kökenli Osmanlı kölelerinden olan ve 'Doru Jokey' lakabını taşıyan babasının izinden gitmiş.

1950'lerin İstanbul'undayız. Barkocay dedi ki unlu Veliefendi Hipodromu'na komşu Osmanlı mahallesinin çocukları sağanak yağmur yağınca sokaklardalar. Ellerindeki kibrit çöpleri su biriktirenleri bırakıp yarışmaya başladılar. Bu yandan da beyaz kiltli beğeniyorlar. 'Haydi Ekrem, haydi Kazım, haydi Mümin!' Bu isimler, o dönem en meşhur jokeyler... Kibrit çöpleri yarıştan 6-7 yaşlarında çocuklardan bin de 60'ların sonunda yıldız parlamaya başlayan ve 1970'den itibaren star olan Türkiye'nin en meşhur jokeylerinden, 'İmparator' lakaplı Süleyman Akdı'ya başladığı 1963 yılından 2008'deki emekliliğine kadar 13 bine yakın yarışa katılan, bunların yaklaşık 4 bin 500'ünü kazanan Süleyman Akdı'nın çocukluğunun, atçılığın mabedi olan Veliefendi Hipodromu'na komşu geçmesi de elbette bir tesadüf değil... Akdı aslı hikaye İzmir'de başlıyor. Aile kökenleri, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Afrika'dan gelen siyah kölelere dayanıyor... Dedesi, amcaları ve diğer bütün aile fertleri Salihli bölgesine yerleşiyor. Burada Fevzi Lütfü Karasoğan'ın çiftliğinde kalıyorlar. Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle azat ediyor ve kendi tarlalarda çiftçilik yapmaya başlıyorlar. Babası Davut Akdı atlara meraklı... Bu merak, bölgede atlık ispan 'Kuşçu Bekir Efendi'nin dikkatini çekiyor. 15 yaşındaki genç Davut'u aile yanında jokey olarak yetiştiriyor. Öyle baştan b' oluyor ki, koya ten renginden esinle 'Doru Jokey' lakabıyla ünleniyor.

da o sırada babasının yarışlara katıldığı Ankara'da doğuyor. Akdı, Süleyman bir yaşındayken İstanbul'a, Veliefendi Hipodromu'nun henüz kurulmuş Osmanlı mahallesine taşınıyor. Beş çocukları daha oluyor. Ancak 'Doru Jokey'in işleri pek iyi gitmiyor. Sekiz çocuğu aile büyük bir yoksulluğun içine düşüyor. Sekiz yaşındaki Süleyman Akdı, bunun üzerine bir yandan Osmanlı'nı Sina ilkokulu'na devam ederken bir yandan da Veliefendi'deki yarış günlerine galeata satıyor... Tanesi 10 kuruştan 300 adet sattığı galeataların kazancıyla ailenin karını doyuruyor. 'Beni ata binerken götürüyorlardı, kabiliyetliydim. 250 lira maas bağladılar. O zaman ev kiralamı 100 lira, ailem bir anlamda kurtuldu... 12 yaşında lisansımı aldım. Osmanlı-

başlıyor anlatmaya. "Yaşım, aralık aylarında taylar geldiğinde hafif olduğumdan ilk beni bindirirdi. Ben de hiç korkmazdım. Babamın baktığı 'Bacı' isimli bir at vardı. Dokuz yaşından itibaren ona binmeye, çalışmaya başladım."

İLK YARIŞTA HEYECANDAN GLADIM
İlkokulu bitirdikten sonra 11 yaşında Burhan Karamehmet'in 'ekürisi'nde işe başlar... Hocası, kendisiyle 'jokey fabrikası gibi çalışan' Burhan Şenengin'dir. Akdı anlatıyor: "Beni ata binerken götürüyorlardı, kabiliyetliydim. 250 lira maas bağladılar. O zaman ev kiralamı 100 lira, ailem bir anlamda kurtuldu... 12 yaşında lisansımı aldım. Osmanlı-

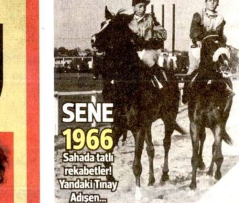
İZMİR YARIŞ KULÜBÜ'NDEN VELİEFENDİ'YE...

SENE 1970'ler Gazî Koşusu yarışçileri...

■ TÜRKİYE Jokey Kulübü (TJK) kaynaklarına göre ülkemizde ilk at yarışları 23 Eylül 1856 tarihinde İzmir'de yapıldı. Dönemin İngiltere Başkonsolosu Mr. Patterson ve Evliyazade Refik Bey'in öncülüğünde kurulan Smyrna Race Club'de (İzmir Yarış Kulübü) yılda bir yarış düzenleniyordu. Osmanlı padişahları arasında spora düşkünlüğü ile ünlenen Abdülaziz de İstanbul Kağıthane'de at yarışları düzenlemiştir. Yarış ve yetiştiriciliğin bir jokey kulübü ile düzenlen-

"Jokeyler arasında sıkı rekabet tabii ki var. Benim en büyük rakibim sen dönemdeki Karatay'ı. Onun jokeyliğinin yerine yerisini koymak zor."

SENE 1966 Sahada talt rekabetleri Yandaki Timay Adışın...

SENE 1971 Kraliçe II. Elizabeth adına Anadolu Kupası için Ankara Hipodromu'nda...

7 CUMHURBAŞKANI BİR KRALİÇE GÖRDÜM

✓ ÖMRÜNÜN 47 senesi at üstünde geçen Süleyman Akdı bugüne kadar yedi cumhurbaşkanının elinden ödül almış: Cevdet Sunay, Fahri Korutürk, Keenan Evren, Turgut Özal, Süleyman Demirel, Ahmet Necdeti Sezer ve Rauf Denktaş... Hipodromdan unutamadığı anıları şöyle: "Beni takip eden, büyük yarışlarda 'Bindik Sulo'yu Al Faray'ı imparator Süleyman' diye pankart açan Mehmet Amcazade vardı."

ÖZAL: SEN BENDEN DE KISAYMISSIN!

80'lerde Özal'ın geldiği bir Başbakanlık Koşusu'nda bu pankart açılınca adamağın apar topar götürmüşlerdi. Babamın Ozal bana Sen ile kazandığım Başbakanlık Kupası'nı verirken 'Sen benden de

BİNDİĞİM ÜÇ ATTAN BİRİ BİRİNCİ OLDU

■ AKDI, ilk başladığı sezon İstanbul'da yarış kazanamadı. Ancak hocası ona güveniyordu. Bir sonraki yarış dönemi için Ankara'ya gitti. Buradaki performansından sonra yıldıza parladı: "Ankara'da 'Talgay' diye bir ata biniyordum. İlk yarışımı onunla kazandım. O sene üç, dört yarış kazandım. Olanüstü bir duyguydu. 16 yaşında 50 yarış kazanarak 'apranlıktan jokeyliğe geçtim. Karamehmet ekibinde Sedat Okumus'un yanında 'kinci jokey' oldum. 1967'de, Ekrem Kurt'tan sonra en çok yarış kazanan jokey bendim. 1968'de de sampion jokeylik unvanına kavuştum. Aynı sene Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı kazanınca namım büyüdü. Bu teme emekli olduğum 2007'ye kadar devam etti. Toplam 12 bin 500'ü kazandım. Yarış, bindiğim her üç attan biri birinci olmuştum"

ARAP ATI SONRADAN AÇILMAZ

■ AKDI, bugüne kadar binmeyi en sevdiği atın, 90'ların sonu ve 2000'li yıllarda büyük başarılarla imza attığı ve hemen her büyük yarışta kazandı 'Trapper' olduğunu söylüyor: "Yarışta konuştuk. O benim ne dedim, ben onun ne dediğini anlamam. William Gram, Sadı ve Sadek Elyesli, Burhan Karamehmet gibi büyük atlılar daha çok İngiliz atı kosteru. Bir de Arap atları, atları vardı. İngiliz atları daha kolay, daha sırtatlı kosa. Arap atları ise sürekli teşvik ister. Hiç de o meşhur deyimdeki gibi sonradan açılmazlar! Sen yorulursun Arap atı üzerinde, teşvik kesersen, o da yarışı seninle bırakır."

SENE 1967 Aile fotoğrafı...

7 CUMHURBAŞKANI BİR KRALİÇE GÖRDÜM

✓ ÖMRÜNÜN 47 senesi at üstünde geçen Süleyman Akdı bugüne kadar yedi cumhurbaşkanının elinden ödül almış: Cevdet Sunay, Fahri Korutürk, Keenan Evren, Turgut Özal, Süleyman Demirel, Ahmet Necdeti Sezer ve Rauf Denktaş... Hipodromdan unutamadığı anıları şöyle: "Beni takip eden, büyük yarışlarda 'Bindik Sulo'yu Al Faray'ı imparator Süleyman' diye pankart açan Mehmet Amcazade vardı."

ÖZAL: SEN BENDEN DE KISAYMISSIN!

80'lerde Özal'ın geldiği bir Başbakanlık Koşusu'nda bu pankart açılınca adamağın apar topar götürmüşlerdi. Babamın Ozal bana Sen ile kazandığım Başbakanlık Kupası'nı verirken 'Sen benden de

elverişsizliği sonucu Beyaz Rusların girişimiyle inşa edildi. 1925 yılında Veliefendi yarışları Sıdıha Ocağı'nın sürülü olanaklarıyla gerçekleştirildi. 1927 yılında ilk kez düzenlenen Gazî Koşusu'nun Mustafa Kemal Atatürk, Ankara Hipodromu'nda izledi. O zamandan günümüzde yılın en önemli etkinliği olarak kaldı ediliyor. 1950'de kurulan TJK çatısı altında bugün Türkiye'de dokuz hipodrom bulunuyor ve buralarda her dam yarışları yapıyor.